

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: DUMINEC'A.

<p>PRETIULU ABONAMENTULUI.</p> <p>Pentru Austro-Ungari'a : Pe unu anu 5 fl.—cr., pe 1/2 anu 2 fl. 50 cr. Pentru Romani'a si strainetate: Pe unu anu 14 fr., pe jumetate anu 7 franci.</p>	<p>PRETIULU INSERTIUNILORU:</p> <p>Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.; si mai sus 5 fl v. a.</p>	<p>Correspondentiele se se adreseze Redactiunei „BISERIC'A si SCÓL'A.“ Er banii de prenumeratiune la TIPOGRAFIA DIECESANA in ARAD.</p>
--	---	--

Nr. 485.

In urm'a dispusetiunii luate de catra Venerabilulu Consistoriu eparchialu prin conclusulu dt 12 Iuliu 1892 Nr. 2842 de a-se activá pre langa institutulu nostru preparandialu o scóla elementara de modelu in edificiulu seminariului diecesanu — se aviséza prin acést'a parintii, cari ar dorí, cá pruncii lor se cerceteze acésta scóla, ca de-o-cam-data se vor deschide trei clase, si se vor primí 20 de elevi in etate dela 6 pana la 9 ani. Inscrierile pentru acésta scóla se vor face in dilele: 1, 2 si 3 Septemvre in cancelari'a directiunei seminariului, ér prelegerile se vor incepe in 13 Septemvre calendariuu nou anulu curentu.

Arad 17/29 August 1892.

Directiunea institutului pedagogicu-teologicu gr. or. romanu din Arad.

Din viéti'a scolara.

In curend se vor deschide portile scólelor nóstre confessionale, — pentru cá se intrám in anulu scolasticu 1892/3. Si suntem siguri, ca anulu scolasticu in carele ne pregatim a intrá, ne va gasí pre toti cei ce suntem iu servitiulu scóleloru nóstre confessionale, deplin pregatiti pentru a-ne continuá tot cu mai multu succesu activitatea nostra pre fructulu terenu alu educatiunei poporului.

Si fiindca suntem la inceputulu unui anu nou scolasticu, asia credem noi, ca facem bine, daca amintim o imprejurare, si anume: se aude pre ici, pre colo impotriva nóstra, a invetiatorilor, o plansóre, ca am fi punénd pré mare pondu pre instructiune, si nu am fi dand destula importantia educatiunei ténérimei. Si adevverulu este, ca materialulu prescisu pentru scólele nóstre elementarie este multu, si

deci se cere dela noi, cá se instruám multu. Dupa cum pricepem inse noi lucrulu, chiar acésta imprejurare trebue se-ne povetiuésca si indemne a-i dá educatiunei importanti'a, ce ea o reclaméza, — dupa ce este sciutu, ca mijloculu celu mai puternicu, bas'a si fundamentulu in instructiune, este disciplin'a eleviloru; ér disciplin'a scólei este stréns legata de ceea ce facem, si de ceea ce putem prestá pentru educatiunea eleviloru.

Incât privesce educatiunea cá atare, repetim aici, ceea ce a constatat pre deplin trecutulu scólelor crestine, si anume faptul, ca disciplin'a crestina este celu mai bunu mijlocu pentru o succésa si nimerita educatiune a ténérimei; ér intru sustiënerea si promovarea disciplinei crestinesci, mijloculu unicu nimeritu este iubirea invetiatoriuului facia de elevi. Acésta iubire se manifestéza de regula in rezultatele, pre cari, le putem obtiené cu elevii; ér motorul pentru obtiënerea acestor rezultate este interesulu, pre carele lu-pórta invetiatoriuulu in inim'a s'a facia de elevii sei. Nu ne indoim, acestu interesu lu-pórta in inim'a lor in deplina mesura toti invetiatorii. Dar când constatám acést'a, detori ne sêntim de alta parte a amintí si faptul, ca interesulu, de carele vorbim, cá si totu ce apartiene, si se alimentéza prin virtutile crestine, are se faca o cale nesfêrsita catra perfectiune. Inaintám, si detori suntem a ingrijí, cá se inaintám intru acestu interesu, pentru cá inaintand se devenim dilnic mai punctuali, mai diligenti si mai cu multa greutate si cu sporiu mai mult pre terenulu educatiunei. Cu acestu interesu in inima am intrat negresit ficarele in functiunea de invetiatoriu; dar daca desvoltarea si alimentarea lui are se faca

o cale nesfârșita : atunci ni-se impune neapărat detorinția, că cât mai adese ori, dar mai cu seama la începutul fiecărui anu scolasticu se-ne întrebăm, și se-ne controlăm, ca ore am înaintat, și înaintăm de ajuns pre această cale? Această controla proprie a noastră este cel mai puternicu alimentu alu nostru. De aceea ne-am ținut detori a atrage luarea aminte a învetiatorilor noștri asupra acestei controle chiar acum, când ne apropiăm de începutulu unui anu nou scolasticu.

Se apropiia adecă timpul, în carele chiamati suntem, că se aruncăm de nou sementi'a educațiunei și instructiunei în agrulu santu al Domnului : în inim'a tinerimei ; ér această sementia va fi sementia buna, și va produce rîda buna numai astfelu, dacă va esi din interesulu nostru cât mai potenciatu catra viitoriulu tenerimei, incredințiate creșterii noastre.

Cum am poté promová educațiunea religiósă-morală în scóla și societate.

(Continuare și fine.)

În al doilea rând ni se presenta ca mijloc acomodat și icónele sante. Pedagogi'a moderna accentuáza tare necesitatea intuitiunei în scóla. Esperinti'a i-a dat dreptul. Biserici'a a cunoscut mai înainte importanta intuitiunei, decât sciinti'a pedagogica ; dela ea a învetiat și Pestalozzi și Comenius Amos, pentruca Biserici'a aprópe de 2000 mii de ani se folosese de acest mijloc pentru cultivarea simțiementului religios-moral în credinciosii sei. Pana la inventarea tipariului, icónele și tipurile sante au fost cartile de rugăciuni, bibli'a și catechismulu credinciosilor, din aceste învetiau ei doctrinele religiunei creștine, prin aceste se nutriau și întariu în spiritul religios-moral. Ér dupa aflarea tipariului, tóte cartile sante, de rugăciuni, bibli'a, catechismul, tóte le vedem ilustrate cu icóne sante corespundietórie teestului. Pe scurt : Biserici'a noastră dela început și pana în ziua de astăzi se folosese de icónele sante, ca și de mijlóce ale intuitiunei pentru plantarea și cultivarea simțiului religios-moral. Pentruce dara se nu ne folosim și în scóla de aceste icóne sante ? Déca intuitiunea este atât de necesarie în instructiunea celorlalțe obiecte de învetiament, pentruce chiar obiectul religiunei se fie lipsit de acest mijloc, pecând tocmai aici ar fi mai necesariu, pentruca scopulu nu ne este numai se memorisăm cu elevii învetiaturile creștinesci, ci se le imprimam în adenculu inimei că apoi astfelu se podem dá și vointiei o directiune spre practicarea binelui moralu.

Ícón'a santa este carte, din care fiesce care elev poté ceti și întielege adevéururile propuse cu mult mai usior decât din esplicările și asemenările, ce le folosim, ér d'alta parte cele esplicate se imprima

mai tare în mintea și inim'a elevilor și ca atare re-man mai durabile, pentruca icónele înfuintiáza nemijlocit, elevul adecă nu numai aude, dar, ce e și mai mult, totodata vede cu ochii cele propuse, astfelu lucréza mai multe organe. Déca și uita, ce a audit, totuși icón'a i-remane naintea ochilor pururea, și prin ea i-se infatiosiáza de nou adevéururile și învetiaturile ce le-a audit odata dela învetiatoriulu seu de religiune.

Eu cred dara, ca ar fi fórté consultu, ca pe langa icónele naturale, se facem locu pe perețele scólei și icónelor sante, barem celor mai însemnate.

De sine se întielege, că nu este destul se aternăm pe parete, séu se aratăm elevilor icónele sante, ci trebuie se esplicăm cuprinsul apoi împrejurările, locul, între cari și unde s'a petrecut cele infatiosiate în icóna, și în fine se facem conclusiunea morală. Pe langa acést'a e bine, déca mai pretindem dela elevi, ca cele esplicate, se ni le dee în scrisu în forma de ocupatiune, fiind cu mare atentiune, ca fiecare cu puterile sale proprie se lucre, se nu scrie dela altul, căci numai asia vom poté controlá și scí mai bine, ca cine, cum și în cât a potut cuprinde și întielege cele esplicate. Prin procedur'a asta ajungem dóue rezultate : elevii ocupandu-se și acasa cu cele audite în scóla, le vor întielege mai bine și le vor remané mai mult în minte, și astfelu și-vor aduce aminte mai bine de întielesul și cuprinsul icónelor sante. când mai tardiu în viéti'a vor vedé atare icóna santa, și în fine simțiementul stîrnit în ei va remané mai puternicu și durabil, ér d'alta parte i dedăm pre elevi prin ast'a la cugetare de sine, independenta, la vorbie corectă.

Streinii au întieles fórté bine însemnatarea și puterea icónelor sante. Vedem, ca — alesu în timpul din urma — chiar prin latirea icónelor sante între credinciosii de alta confesiune, nisuesc a face propaganda religiósă. Ar trebui dara se fim și la asta cu mai multa atentiune, ca credinciosii Bisericii noastre se aiba în casele lor numai icóne sante d'ale noastre, ér nu și streine, cari — durere — au început deja în unele locuri a eschide p'ale noastre.

Si cá se podem pune pedeca acestora, trebuie, ca deja în scóla se desvoltam iubirea și preferinti'a fatia de icónele noastre sante. Astfelu și acést'a împrejurare înca ne demanda cu tóta serioșitatea, ca se introducem în scóla icónele sante, și se le folosim, că mijlocu pentru cultivarea religiósității și a moralității.

Tot asia de puternicu mijlocu este și aceea procedura, dacă tóte stadiile ce le propunem, le reducem la obiectul religiunei facend conclusiuni morale. Asia pentru esemplu la propunerea geografiei, a fisicei putem face fórté frumóșe conclusiuni morale pentru atotputernici'a, atotntieptiunea și bunatatea nemarginita a lui Ddiu.

În fine și ordinea, disciplin'a, pietatea și serioșitatea, la cari trebuie se dedăm pre elevi, când dic

rugaciunile, când pasiescu in biserica, in decursulu serviciulu divinu si in genere fatia de tóte lucrurile si obiectele sante — inea sunt mijlóce puternice pentru desvoltarea sântiului religios-moralu. Cá inse se putem ajunge la scopu, nu ne putem indetuli cu aceea, ca spunem elevilor cu ce cinste, pietate si seriositate au se fie fatia de tóte lucrurile sante, ci trebue noi insine prin purtarea si tóte faptele nóstre, se aratam, in ce constau acestea, se premergem deci cu esemplu, pentruca déca vorbim numai din gura, dar faptele nóstre dovedesc contrariul, la nici unu resultatu nu vom ajunge, ci din contra vom observá, ca elevii nóstri — pe langa tóte sfaturile bune — ne vor urma esemplul nostru reu, cáci „exempla trahunt“.

Aici asemenea intêmpinám usiurintia. caci unii dintre preoti si invetiatori pasiescu in biserica fara nici o pietate. In statur'a, rugaciunile si cantarile acestor'a nu se vede nici unu pic de simtiu religiosu. Mergerea la biserica si tóte rugaciunile si cantarile, ce le facu aici, le privescu ca nisce simple detorintie oficiose, lucruri, cari nu fac pe pastorul duhovnicesc. Las, ca tristele rezultate ale acestei proceduri peccatóse, se ved numai de cá, caci nu numai poporulu, dar si pruncii incepu a practica acest metod al lor.. Pe cá este dara de stricaciósa si condannabila acést a procedura a unoru preoti si invetiatori, pe atát i-servesce preotului si invetiatoriului de onóre si gloria, déca credinciosii sciu si practica si in lucrurile sante ordinea, disciplin'a si estetic'a. Astfeliu de poporu nu póte fi tiran, ci plinu de simtieminte nobile si umane!

Asi mai póte insirá si alte mijlóce, dar scopulu meu nu este se facu unu registru despre acestea, cáci ar insemná a scrie unu studiu intreg, ci am voit se espun numai cele mai importante, cari dupa parerea mea, ne pot conduce mai usior la scopu. Observu si de asta data, ca atát mijlócele espuse. cat si tote, ce ne recomanda sciinti'a pedagogica, numai atunci ne pot ajutá, déca — precum am dis — in primul loc noi insine suntem caractere adevérat religióse morale, déca cautam sè premergem in tóte cu esemplu si in fine déca avem pracsu in modulu de propunere.

Se presupunem acuma, cá fiecare propunetoriu de religiune insusiesce cele trei conditiuni cardinale susamintite si aplica cu tóta consciinti'a mijlócele espuse aici si totusi nici aceste nu sunt suficiente, pentruca cine ore ne póte garantá ca acei elevi, cari in etate de 12 ani au parasit scól'a, nu se vor stricá mai tardiu in decursulu vietii prin diferitele ispité, ce-i vor incunjurá?

Prunculu, când e de 12 ani parascesc scól'a. Pasiesce dara in viétia in anii cei mai periculosi, cand e mai susceptibil pentru tóte, cand nu atat judecat'a si mintea ilu conducu, ci mai ales simtiemintele, cand e mai tare espus la ispítele lumii. Déca dara nu ne vom ingriji si mai departe de

pruncii, cari au parasit scól'a in etate de 12 ani — acesti'a mai tardiu usior pot lunecá pe calea peccatósa, pentruca sute si mii sunt ocaziunile in viétia, cari i-lu pot seduce si corumpe si astfeliu nisuintiele nóstre din scóla fórté putên folos adevérat aduc Bisericii.

Dreptce propunetoriulu de religiune nu pote face Bisericii serviciu mai mare, decát deca in dile de dumineci si serbatori tiene cu pruncii esiti din scola, prelegeri religióse-morale cu deosebita atentiune la ocupatiunile lor. Prin ast'a face doue lucruri bune: santiesce serbatorile si duminecile, cari — durere — in unele locuri au devenit ocaziuni pentru demoralizare si coruptiune, ér d'alta parte mantuiestesc tinerimea de acestea. Pe langa prelegerile morale susamintite, fórté bine face propunetoriulu de religiune, deca cauta se desvolte in elevii sei placerea d'a ceti carti folositorie de contienut religiosu moralu, cáci aflând ei odata placere in acestea, mai tardiu in viétia in órele libere si mai ales in serile de érna, mai bucurosi le petrece cetindu-le acestea, decát cu diferite jocuri demoralisatórie, seu chiar si fara nici o ocupatiune. Cetirea cartilor bune si folositorie sunt unu factoru fórté puternicu pentru nobilitarea inimii. Se fim dar cu deosebita atentiune la acestu mijlocu, si se ne folosim de elu.

Inse nici aceste nu sunt suficiente pentruca-se ne-realisam scopulu dorit, de a dá Bisericii nóstre barbati credinciosi si morali.

Deja Pythagora a accentuat, ca nu numai famili'a, dar si societatea, sunt factori, cari fórté mult influintiéza asupra scólei. Deci propunetoriul de religiune trebue se iea in considerare si acesti factori, deca voiesce, ca activitatea lui din scóla se póta aduce róde vrednice, pentruca, ce folóse adevérate póte aduce atunci, cand societatea i-ar pune sute si mii de pedeci intru realisarea scopului seu. Nu este dara pentru propunetoriul de religiune lucru indiférent, ca poporul, ce vederi, ce sântieminte si ce purtare morala are, pentruca pe cat de mari pedeci i pote pune o societate rea, pe atát de mare ajutoriu i-póte da un popor cu simtieminte morale-religióse.

Multe pot fi si aici mijlócele, de cari ne putem folosi cu succes. Eu aici amintesc numai unul, cel practica si streinii mai culti, anume: reuniunile de temperantia si morala. De sine se intielege, ca si acestea numai atunci pot folosi, déca noi insine suntem ómeni la locul seu, ómeni cu adevérat simtiu religios-moral, pentruca la din contra mai mult am stricá prin ele. La germani vedem, cá in multe comune sunt dóue feluri de societati séu reuniuni, anume; reuniunea junimei in care pasiesce ténérul, cand e de 15 ani si remane pana se casatoresce, ér dupa aceea intra in societatea barbatilor casatoriti, unde reman pana la mórté. Astfeliu omul intreaga viétia sa e asia dicend in scóla si prin acést'a scutit de ispítele lumii.

Eu cred, că si noi ne am poté folosi cu succesu de acestu mijlocu pentru de a promová moralitatea in poporu. In astfeliu de imprejurari apoi nisuintiele invetiatorului in scóla vor avé rezultate frumóse, ér cuventările preotului, si tóte sfaturile bune nu vor cadé in pament petrosu si plinu de maramini, ei vor aflá in inimile credinciosiloru pament bun, care aduce róde cu sutele!

Inca unu cuventu si am finit!

Déca astadi indiferentismulu religiosu si regresulu moralu a luat óresi-cari dimensiuni, caus'a pote ca suntem si putem se fim chiar si noi insine, că nu ne plinim missiunea consciintiosu, facem multe din sila si mecanice. Dreptce pana noi nu vom face din partea nóstra tóte cele de lipsa, nu suntem indreptati se ne scusám si se punem vin'a pre societate Si dic dara fratilor preoti si invetiatori se voim si vom poté indreptá reulu, căci in primulu locu dela noi atêrna!

Mihaiu Pacatianu,
capelanu.

Introducerea elevilor in socóta.

Prelegere practica tienuta la conferinti'a invetiatoriloru români ortodocsi din protopresbiteratulu Butenilor, intruniti in Bêrsa la 30 Iuniu c., de Vasiliu Suciu, inv.

Inca din timpurile cele mai vechi, pre când cultur'a erá in légan, omenimea a simtitu lips'a aritmeticeí séu socótei. Cá proba ne slujescu asia numitele r a v a s i e. In lips'a cifrelor mai perfecte omenii se foloseau in raporturile lor de dare si luare de aceste semne cu ajutoriulu carora exprimau cantitati. Mai tardiu au folositu in loc de numeri, literile alfabetice; pana-ce le succese Indienilor a inventá cifrele, de cari ne folosim astadi.

Arabii adusera aceste cifre in Europ'a, de unde pórtá numirea de cifre arabice.

Studiulu socótei si-a capetatu unu aventu mai mare numai pre timpul marelui pedagog elvetian Pestalozzi. Elu este celu dintâiu pedagogu, carele a stabilitu metodulu modernu alu socótei in scól'a elementara, secerand pre acestu terenu cele mai stralucite succese.

Din cele amintite sè vede dara, că omenimea pre când era in starea primitiva, ne avend semne grafice pentru a esprime cantitati, era avisata mai mult la poterea ei psihica si in chipulu acest'a intimpina mari greutati, pana ce ajunse la cunoscinti'a de a infacisia prin semne grafice cutare multime, cutare cantitate. Tienend séma de modulu cum s'a desvoltat socót'a inca din timpurile cele mai vechi, vom imparti si noi socót'a in dóue parti: in mentala si in scris séu mecanica.

Socót'a mentala se descépta in elevu de când incepe a vorbi, si tiene preste tóta viétia lui, de aceea cu dreptu cuventu putem numi socót'a mentala de mam'a socotei mecanice, dóre-ce numai cu cuno-

scintiele socótei mentale este elevulu capabilu a resolvi problemele socótei in scris séu mecanice, fiindca ea desvólta memori'a elevului.

Cunosciintie despre socót'a mecanica 'si castiga elevulu inse numai in scóla, de óre ce socót'a mecanica pretinde si óre-si cari regule, pana când cea dintâiu se desvólta naturalu.

Regulele, de dupa cari se propune socót'a cá atare in scól'a poporala, sunt urmatóarele:

1. Fiind-ca bas'a invetiamentului este intuitiunea, astfeliu si acestu studiu se se incepa cu intuitiunea, pentru-ca scim ca la socóta avem de lucru cu numeri, éra ideí'a despre numeri se forméza in mintea elevului in urma intuirei obiectelor concrete.

2. Cá obiecte pentru intuitiune la propunerea socótei se recomanda asia numit'a m a s i n a r u s e s c a d e c o m p u t fiind-ca acést'a anume e pregatita spre acest scop, avend o multime de globuletie fórte acomodate pentru numerat.

In lips'a acesteia invetiatoriul póte folosi nisce bătisióre in forma aprinjórelor, pre cari le castiga elevii singuri si si-le pórtá la dènsii, cá la órele de prelegere se le aiba la dispositiune. Dupa aceea invetiatoriul mai póte folosi si alte obiecte precum: petricele, tablele de parete etc. etc.

3. Dupa-ce elevii si-au castigat o ideia lamurita despre obiecte cá atari, aplicand la fiesce-care numer tóte cele patru operatiuni; adunarea, subtragerea, inmultirea si impartirea, atunci delaturam obiectele si ne folosim numai de numele lor, ér la trept'a a trei,a, nu folosim nici numele obiectelor, ci ne multumim numai cu numerul lor; in chipul acest'a trecem dela i n t u i t i u n i l a a b s r a c t i u n i.

4. Dupa-ce elevii si au facut o ideia clara despre cutare numer, acest'a l-repetiesc elevii in cor cu voce tare, éra dupa aceea invetiatoriul il scrie cu cret'a pre tabla incet, facend pre elevi se privéscá la densul. Dupa acést'a imitand elevii pe invetiatoriu scriu si ei cu creta pre tabla si in urma cu serus'a pre caiet.

Asia procedem mai departe la desvoltarea fiesce-carui numer.

5. Este fórte practic a pune pre elevi se numere globuletiile de pre masin'a de comput, spre care scop invetiatoriul alege un scolaru din o clasa mai superióra, care are o pronunciare corecta si acest'a va numerá elevilor glabuletiile, éra ei 'l vor imitá.

6. La resolvirea temelor aritmetice, nu le dam elevilor regulele de-a gata, ci ei trebuie se concluda din esemple, adeca procesul are se fie cel i n d u c t i v.

7. La resolvirea temelor aritmetice, invetiatoriul l-conduce pre elev prin intrebari si raspunsuri, adeca aplicand form'a e r o t e m a t i c a.

8. La resolvirea temelor aritmetice, totdeuna trebuie se intrebam pre elevi inainte de ce s'ar fi

inceputu resolvirea (concluziunea), ca priceput-au ei esemplulu dat, séu ba?

9. Dovad'a cea mai eclatanta, ca ei au priceput esemplulu dat, este, cand ei vor fi in stare a-'si da séma cu propriile lor cuvinte despre ceea-ce s'a vorbit si despre ceea-ce au se faca.

10. Este fórte cu scopu, inainte de a rezolvi cutare problema aritmetica a pune pe elevi se o resolvésca mai antaiu in minte si numai apoi in scrisu.

11. Dupa-ce elevii au priceput unu esemplu, spunem eleviloru mai multe esemple analoge si in fine ii-punem ca si ei in-si-se afle asemenea esemple, si in urma, cá regula generala: a) elevii sè in-tieléga, b) sè deprinda si c) sè aplice.

Acestea ar fi regulele mai de lipsa ce s'ar cere preste tot la propunerea socótei in scól'a poporala, urméza deci aplicarea celor dise mai sus, ceea-ce printr'o prelegere practica me voiu nisúí a o arata in numerulu viitoriu.

(Va urmá.)

Importanti'a istoriei pedagogiei.

(Memoriei neuitatului meu profesoru Dr. Lazaru Petrovici.)

(Continuare.)

1. Marcu Corciu Cator.

S'a nascut in Tusculum, elu a luat parte si la rebelele Punice, inaintand pana la gradulu de censor. Moral'a a fost devis'a lui santa, elu a stersu pre Manliu din senatu pentruca acest'a si a permis a-si serutá soci'a in presentia ficei sale. Elu, a dispretuit luesulu, accentuand, ca mijloculu celu mai salutaru in educatiune aste esemplulu. Vediend elu ca in loculu spiritului nationalu ce a dominat mai nainte in Roma, sa incuibat celu elinu, elu a staruit multu pentru desvoltarea simtiemintelor nationale, alungénd si dispretiuind pre toti filosofii si oratorii straini.

Pela finele vietii, cadiend in melancholie, s'a sinucis.

2. Marcu Tulliu Cicero.

Nascut langa orasiulu Arpinum la 2 Ianuarie 107 n. Cr. Din etatea cea mai frageda a dovedit o inteligintia osebita, inca in anii tineretiloru sale prime a tradus in versuri latine poem'a astronomica a-lui Arat „de phænomenis.“ Crescênd sub ingrigirea lui Quint Muciu Sevola, si sub influinti'a celebritatiloru ca: Philo de Sarrissa si oratorulu Molo din Rhodus, inca in etate de 25 ani si-a inceput carier'a advocatuala. Dorere, eaci prin in-cordarile si ocupatiunile sale continue a slabit intru atât încât la a. Romei 674 s'a vediut necesitat a-si intrerumpe carier'a si a caletori pentru restaurarea sanetatii la Aten'a unde a petrecut in societatea filosofului Antioch si a oratorelui Dionisiu, de unde — impreuna cu alte celebritati a caletorit prin Asia, apoi ducendu-se si la celebrulu Molo in Rhodus, s'a returnat ér in Atena, de unde dupa ce a petrecut 2 ani, in etate de 30 ani sa returnat deplin senatos la Roma.

Reintors in patrie prin o elocintia viua si puternica, proprie numai unui oratoru celebru, si-a atras iubirea si simpathiile poporului, încât la a. R. 677 a fost ales de cuestoru, carea a fost trépt'a antái ce ducea nemijlocitu la demnitatea senatoriala; avênd astmod ocaziune a-si afirmá valórea caracterului seu barbatescu, prin iubire de adeveru si dreptate.

La a. R. 683 in etate de 37 ani a fost in unanimitate — de tóte triburile — ales de edilis curulis, ér in a. 684 a administrat oficiulu de edilu. Pela mijloculu a-nului 686 l'a distins tóte centurielile alegandu-lu de pretor urbanus, si a petrecut ca atare pana la a. 688; cáci la a. 689, in etate de 43 ani a fost Cicero ales cu unanimitatea voturiloru tuturor centurieloru — de consulu.

Cu a. 690 si a ajuns punctulu de culminatiune a gloriósei sale vietii, cinci ani mai apoi le succese neimpácatiloru sei inimici a-lu esilá din Italiá, nimicindu-lu aprópe cu deversire. De aci inainte a trait Cicero numai in amintirea timpuriloru gloriose ai consulatului seu, pana cand la a. 43 n. Cr. l-a ucis Antoniu, sotiul seu de consulat.

Numai elocinti'a si virtutile eminente ale marelui barbatu au potut — cel putin pe un timp — scapa republic'a de perire, de diferite conjuratiuni secrete si pretensiuni ne legale ale unor tribuni, germeni ce subminau viétia republicei.

„Republic'a se afla intr'o stare — dice Cicero — in care, cei buni aveau de a teme tóte, ér cei rei de a spera tóte.“

(Va urmá.)

Iuliu Vv'a,
invetiatoriu.

D I V E R S E.

* *Diu'a nascerii Majestàtii Sale Imperatului si Regelui nostru apostolicu Franciscu Iosif Antáiulu* s'a serbat Joi'a trecuta cu tóta solemnitatea in biseric'a catedrala din Aradu. In acésta di s'a celebrat sant'a Liturgia prin Pré Santi'a S'a parintele Episcopu Ioan Metianu asistat de preotimea din localitate, ér la sfêrsitul sfínteii Liturgii s'a oficiat prin Pré Santi'a S'a docsologi'a, ridicandu-se rogatiuni ferbinti catra Celu Atotputernicu pentru indelung'a viétia si sanetate a Majestàtilor Lor, augustilor nostri Suverani si a intregii Case domnitórie. Asociandu-ne si noi sfíntelor rogatiuni ale altariului Domnului, rogám pre Ddiu cá pre Majestatile Lor si intrég'a casa domnitória se-ii tiéna in deplina sanetate intru multi fericiti ani!

* *Chirotesia.* In diu'a sfínteii serbatori a schimbării la facia a Domnului si Mantuitorului nostru I-sus Christos, in 6/18 lun'a curenta, a fost chirotesit prin Pré Santi'a S'a parintele Episcopu alu Aradului Ioan Metianu, ieromonachulu Augustin Hamsea intru protosincelu, ér parintele Dr. Traianu Puticiu intru protopresviteru pentru tractulu protopresbiteralu alu Timisiorii.

* *Scolastic.* Din izvor sigur suntem incunoscintiati, ca invetiatorii romani gr. or. din protopopiatulu Chisineului sunt convocati pre diu'a de 17/29 August a. e. in localitatea scolei romane din Chisineu ca se se constitue in reuniune cercuala. Actulu convocatoriu Nr. 523/1892 s'a comunicat cu fie care invetiatoriu. Timpulu de convenire este ficsatu pre 8 ore a. m. Succesu bun!

* *Logodna.* D-lu Dimitrie Bozianu, invetiatoriu in Cenadul-sêrbescu s'a logoditu eri cu d-siôra Lucretia fîca reposatului preotu Elia Telescu din Cenadul-sêrbesc. Felicitările nôstre!

Concurs.

Pentru distribuirea a doue, eventualu a trei stipendii de câte 200 fl. din fundatiunea „Elen'a Ghib'a-Birt'a,” se escrie concursu pana in 10 Sept. st. n. a. c.

In sensulu testamentului, la acestu stipendiu au dreptulu a recurge numai tineri cari studiêza cu succesu hunu la vre-o scôla publica si suntu de religiunea gr. or. si de nationalitate româna sêu grêca, din comitatele: Arad, Bihoru, Bichisiu si Cianadu, si ai caroru parinti n'ar fi in stare a-i sustiené la studii.

Rudenile fericitei fundatôre voru avea preferintia.

Recurrentii au a si inaintá subscrisului, petitionile lor, providute cu recerutele dovedi, pana la terminulu mai susu aretatu.

Aradu, 6 Augustu 1892.

Ioanu Metianu, m. p.

Episcopulu Aradului.
cá pres. comitetului fundationalu.

Se escrie concursu pe postulu invetiatorescu, dela scôl'a de prunci din Ianova cu terminu de alegere pe 29. Augustu a. c. vechiu.

Emolumintele anuali sunt: 170 fl. v a. 20 metri de lemne numai pentru invetiatoriu, 50 meti de grâu. 3 jugere de livada pentru care invetiatoriu solvesce contributiunea; pentru scripturistica si conferintia pausialu 11 fl., cartiru liberu cu gradina intra-si estiavilana.

Recurrentii se si astêrna petitionele loru ajustate dupa recerintie cu testimoniu de cualificatiune parintelui inspectoru cerc. de scôle Iosif Gradinariu in Szécsany per Vinga.

Ianova 23 Iuliu 1892.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: IOSIF GRADINARIU, m. p. inspect. cerc. de scôle.

Se escrie concursu pentru ocuparea statiunei invetiatoresci din Campani, tractulu Vascului, cu terminu pana la 8 Septemvre v. a. c

Emolumintele: 105 fl. in baii, 12 cubule de bucate, 10 stângeni de lemne, cartiru cu gradina si accidientii cantorale.

Competentii vor avea a-si trimite recursurile providute cu documintele necesarii pana la terminulu de mai sus la subscrisul in Beiusiu, si a-se presentá in cutare Dumineca la biserica.

Beiusiu, 2/14 Augustu 1892.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: VASILIU PAP, m. p. prot. Vascului.

Pentru statiunea invetiatoresca din comun'a Corbesci, protopresbiteratulu Beiusiului, se escrie concursu cu terminu de alegere pe 30 Aug. (11 Sept.) 1892.

Emolumintele sunt: 1. Cartiru liber cu intravilanelu scolei 40 fl. 2. Bani gata radicati dela 60 fl. ce au fostu pana acum, la 110 fl. 3. Douespredece cubule bucate a 5 fl. pretiuitu cubululu, 60 fl. 4. Siese stângeni de lemne 36 fl. 5. Pamentul invetiatoresca 30 fl. 6. Veniturile cantorale 24 fl. 7. Doua mesuri de fasole 3 fl. de totu: 303 fl.

Recursele ajustate conform prescrieloru stat. org. si adresate comitetului parochialu din Corbesci se se trimita subscrisului pana la 29. Augustu (10. Sept.) in Robogany, avend recurrentii pana la alegere se se presentete in biserica din comun'a Corbesci, spre a-si areta desteritatea in cantu si tipicu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: ELIA MOGA, m. p. protopopu si inspectoru scol.

—□—

Pentru statiunea invetiatoresca din comun'a Topa sup. se escrie concursu cu terminu de alegere pe 30 Aug. (11. Sept.) 1892.

Emolumintele sunt: 1. In bani gat'a 100 fl. 2. Bucate 14 cubule a 5 fl. pretiuitu cubululu 70 fl. 3. Optu orgii de leme a 6 fl. orgiul, 48 fl. 4. Fênu 80 portiuni cu 20 cr. socotit, 16 fl. 5. Cartiru liber cu intravilanelu scolei 40 fl. 6. Veniturile cantorale 20 fl. 7. 80 portiuni de pae a 5 cr. 4 fl. 8. Doue mesuri de pasula in pretiu de 3 fl. de tot: 301 fl.

Recursele ajustate regulamenteloru prescise si adresate comitetul parochialu din Topa sup. se se trimita subscrisului pana la 29. Aug. (10. Sept.) a. c. in Robogany, avend recurrentii pana la alegere a-se presentá la biserica din comun'a amintita spre a-si areta desteritatea in cantu si tipicu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: ELIA MOGA, m. p. protopopu si insp. scolariu.

—□—

Pe statiunea invetiatoresca dela scôl'a gr. or. rom. din comuna Constantia, inspectoratulu B.-Comlosiu, conform ordinatiunei Ven. Consist ddo 10/22 Decembre 1891. Nr. 5820 se escrie concursu cu terminu de alegere pe 23. August 1892 st. v.

Emolumintele sunt: 1. Cartiru liberu cu gradina intrêga. 2. 63 fl. bani gat'a 3. 30 chible grâu curatu. 4. Doue jugere pamentu aratoriu dela comuna, si unu jugeru dela Dominiul de aici pentru cucuruzu. 5. 16 M. lemne de padure care asemenea are se capete ér dela Domeniu si 5 fl. 04 cr. in bani; lemnele are se-le aduca comuna. 6. Dela inmortentari unde va fi poftit câte 20 cr.

Dela recurrenti se poftesce se produca testimoniu de cualificatiune si din limb'a magiara adresandu-le Pré Onor. Domnu protopresbiteru si inspectoru scoliar Paul Miulescu in B.-Comlosiu. comitatulu Torontalu pana la 20 Augustu a. c. v. Avend recurrentii a-se presentá in sft'a biserica din comuna matra B.-Comlosiu spre a-si aretá desteritatea in cânt si tipicu.

Constantia, la 20. Iuliu, 1892.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: PAUL MIULESCU, m. p. protop. inspectoru de scôle.

—□—

Se escrie concursu pentru statiunea invetiatorésca din **G. Rohani**, protopresbiteratulu Beliului, cu terminu de alegere **16/28. Augustu a c.**

Salariulu invetiatoresc: pe langa cuartiru cu gradina este: 1. In bani numerariu 46 fl. 2. Bucate 12 cubule $\frac{1}{2}$ grâu, $\frac{1}{2}$ cucuruзу sfermatu. 3. Pamentu aratoriu de 5 cubule (invetiatoresc). 4. Competinti'a de pasiune pentru 8 vite. 5. Lemne de focu 4 stângeni. 6. Pentru cantoratu pamentu aratoriu de 3 cubule si alte venite cantorale.

Competentii la acest post se-si adreseze suplicele cu documentele necesarie la subsemnatulu protopresbiteru, in Ucurisiu (Ökrös) ér pana la alegere se se presinte in sft'a biserica spre a-si aretá desteritatea in afacerile cantorale.

Ucurisiu, 18. Iuliu, 1892.

Pentru comitetulu parochialu:

Petru Suciú, m. p.

protopresbiteru si insp. scol.

Pentru indeplinirea definitiva a statiunei de invetiátore la scól'a de fete din comuna **Pilulu mare**, cottul Arad, inspectoratul Chisineului prin acést'a se escrie concurs cu termin de alegere pe **Duminea din 8/16 Septembrie 1892.**

Emolumintele impreunate cu acest post sunt: a) Salariu anualu de 300 fl., v. a. b) Pentru participare la conferintiele invetiatoresci 5 fl. c) Pentru scripturistica 3 fl. d) 4 stângeni de lemne din cari se va incaldi si scól'a; e) si in fine cuartir liber cu gradina de legumi.

La acest postu pot recurge precum invetiátore cualificate asia si preparande absolute, cari tóte vor fi puse in candidare, inse la alegere cele cualificate vor avea preferinti'a. — In casul când s'ar alege preparanda absoluta, intarirea ei prin ven. Consistoriu eparch. va deinde dela purtarea morala si sporiul ce-l va presta in decursul unui an de servitiu, si dela producerea testimoniului de cualificatiune, de sine intielegându-se, ca de va fi recomandata din partea comitetului parochial.

Doritórele de a recurge sunt poffite ca petitiunile instruite conform legii si provediute si cu un atestat de moralitate dela comit. paroch. si antistia comunala unde eventual pana aci au fungat sau a locuit, se le substérna pana la 315 Septembrie 1892. magnificului Domnu protopresbiter si inspect. cerc. de scóle Petru Chirilescu in Kétegyháza (cottul Békés) avënd a-se prescuta pana la alegere in vre-o Duminea séu serbatóre si la st'a biserica din loc spre a-se areta poporului.

Pilulu-mare, 20 Iuliu 1892.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **PETRU CHIRILESCU**, protopresviter, inspector scolaru.

—□—

Pentru deplinirea statiunilor invetiatoresci din **Cusiisiu** si **Hencherisiu** tractul Vascului, se escrie concursu cu terminu de alegere pe **23 Aug. v. a c.** Emolumintele:

1. In Cusiisiu 154 fl. in bani, 10 cubule de bucate: 60 fl. 6 orgii de lemne: 48 fl. opoi gradin'a scólei si unu juger pament estravilan, precum si venitul cantoralu-computate in 38 fl. de tot 300 fl.

2. Hinchirisiu: 130 fl. 12 cub. bucate: 72 fl. 8 stang de lemne: 64 fl. fenu, fuiore, pasula — computate 60 fl. pentru conferinti'a 10 fl. Venit cantoral 10 fl. de tot 346 fl.

Recurrentii vor ave a si trimitte petitiunile ajustate conform stat. org. subscrisului in Beiusiu si pâna la ale-

gere a se presenta la biserica spre a se face cunoscuti poporului.

Beiusiu 27 Iuliu v. 1892.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu **VASILIU PAP** m. p. prot. Vascului.

—□—

Conform decisului din 26 Iuliu st. v. a. c. comitetulu parochialu escrie concursu pentru indeplinirea definitiva a postului invatiatorescu dela scól'a gr. or. româna din **Fenerisiu**, protopresbiteratulu Beiusiului cu terminu de alegere pe **23 August st. v.** pe langa urmatoarele beneficii:

1) in bani gat'a 120 fl. 2) pament aratoriu de 3 cubule 40 fl. 3) 12 cubule de cucuruz a 5 fl. 60 fl. 4) Venitul din gradin'a scolei 20 fl. 5) venitul cantoralu 20 fl. 6) 24 metre de lemne a 1 fl. 20 cr. 28 fl. 80 cr. din care se va incaldi si scól'a. 7) 110 portie de fenu 11 fl. 8. 2 vici de fasole 3 fl. tote computate la olalta facu o suma de 302 fl. 80 cr. Dela cei cari vor voi a ocupa acest post, se recere se fie preparand absolut, apoi se aiba testimoniu de calificatiune si esamenu din limb'a magiara. Recursele au a-le trimitte M. O. Domnu Elia Moga protopresbiter in Rabagani (Robogány) avënd recurrentii a-se presenta pana la alegere in Sf. biserica locale spre a-si areta desteritatea in cantari si tipicu.

Fenerisiu 1892 Iuliu 27.

Corneliu Foltutiu,

preot. presied. com. par

Teodor Ispasu,

not. com. par.

In contielegere cu: **ELIA MOGA** m. p. protopopu si insp. scol.

—□—

Pentru deplinirea postului de parochu la vacant'a parochia gr. or. rom. de clas'a III. din **Hissiasiu**, care post este imbinat cu celu de invetiatoriu dela scól'a confesionala gr. or. rom. din locu, se escrie concursu cu terminu de alegere de **30 de zile dela prima publicare**, in „Biserica si Scól'a.“

I. Emolumintele parochiale sunt:

1. un'a sesiune parochiala de 30 jugere, parte aratoriu, parte fenatia in valóre de 180 fl. 2. stol'a aici usuata dela 96 numere de case aprocsimativ de 40 fl. 3. birulu preotiescu de câte $\frac{2}{4}$ meti parte grâu, parte cucuruзу dela 96 numere de case in valóre de 144 fl. 4. casa parochiala cu $\frac{1}{2}$ jugeru intra si $\frac{1}{2}$ jugeru estravilanu.

II. Emolumentele invetiatoresci sunt:

1. in numerariu 100 fl. 2. pentru conferintiele invetiatoresci 8 fl. 3. pausialu de scrisu 10 fl. 4. 3 jugere de pamentu in valóre de 18 fl. 5. câte $\frac{1}{4}$ metiu parte grâu, parte cucuruзу dela 96 numere de case in valóre de 72 fl. 6. 20 metri de lemne, din cari se incalzesc si scól'a. 7. Locuintia libera cu $\frac{1}{2}$ jugeru gradina de legumi si $\frac{1}{2}$ jugeru estravilanu.

Recursele cuviincios ajustate sunt a-se trimitte Parintelui protopresbiteru tractualu Georgiu Creciunescu in Belinez, u. p. Kiszetó.

Recurrentii sunt poffiti a-se presenta in vr'o Duminea ori serbatóre in s. biserica gr. or. rom. din locu spre a-si areta desteritatea in cântari si cuvëntari bisericesci.

Hissiasiu, in 4/16. Iuniu 1892.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **G. CRECIUNESCU**, m. p. protopresbiteru.

—□—

Pentru deplinirea postului de invetiatoriu la scóla confesionala gr. or. rom. in **Ohaba-Forgaciu**, cottulu Timisiului, prin acésta se eserie concursu cu terminu de alegere pe **29. Augustu a. c. st. vechiu**.

Emolumentele sunt: a) in numerariu 200 fl.; b) pentru scripturistica 5 fl.; pentru conferintie 6 fl.; d) 32 metri de lemne, din cari se va incaldi si scóla; e) 1860 Litre bucate, parte grâu, parte cucuruza; f) 2 jugere pamentu aratoriu si $\frac{3}{4}$ jugeru intravilanu; g) locuintia libera cu gradina pentru legumi; h) dela inmormentari, unde va fi poftit, câte 50 cr.

Recursele cuviinciosu ajustate sunt a se trimitte Parintelu protopresbiteru tractualu Georgiu Creciunescu in Belincz u. p. Kiszetó; avênd recurrentii in vr'o Dumineca, ori serbatóre a se presenta in biserica locala spre a-si arata desteritatea in tipiculu si cântarile bisericesci.

Cei versati in arta muziceii vocale, incât se póta dirige corulu vocalu din locu: vor fi preferiti.

Ohaba-Forgaciu, in 20. Iuliu (1. Aug.) 1892.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: G. CRECIUNESCU, m. p. protopresbiteru.

—□—

In urmarea ordinatiunei Ven. Consistoriu eparch. din Aradu, dato 10 Faur 1892. Nr. 432. pentru indeplinirea definitiva a posturilor de invetiatoriu si invetiátóre dela scólele de fete gr. or. rom. din comun'a **Toraculu-Mare**, (comitatul Torontál inspectoratulu Banat-Comlosiu) prin acést'a se eserie concursu cu terminu de alegere pe **16/28 Augustu a. c.**

Emolumintele pentru fiecare clasa sunt: a) Salariu anualu 300 fl. v. a. b) Pentru conferintia 15 fl. v. a. c) Pentru scripturistica 5 fl. v. a. Cortelu liberu.

Doritorii si doritórele de a ocupá acestea posturi pre langa testimoniulu de calificatiune si a examenulu din limb'a magiara se mai producea si atestate de conduit'a de pana aci. In lips'a celoru cualificati si cualificate se vor admite la alegere atát preparandi cât si preparande absolute.

Recursele astfelu instruite si adresate com. parochialu sunt a-se trimitte P. O. D. Paul Miulescu protopresb. si inspectoru cercualu de scóle in Nagy-Komlós, avênd recurrentii a-se presentá in St'a Biserica in vr'o Dumineca séu serbatóre, spre a-se arata poporului.

In fine se obsérva, ca clas'a prima are a-se indeplini cu invetiatoriu, éra clas'a a dóua cu invetiátóre.

Toraculu-Mare la 12/24 Iuliu a. c.

Paulu Tempea, m. p.
pres. com. parochialu.

Iuliu Rocsia, m. p.
not. com. par.

In contielegere cu mine: PAUL MIULESCU, m. p. protopresbiteru si inspectoru de scóle.

LICITATIUNE MINUENDA.

Pentru edificarea Bisericeii gr. or. rom. din **Siomoschesiu** cottulu Aradu, cerc. Borosineu, care se va tieena in fatial ocului la **29 Augustu, (10 Septemvrie) a. c.**

1. Pretiulu de esclamaré 17,000 fl. v. a.

2. Licitantii voru depune vadiu 10% din pretiulu de esclamaré.

3. Planulu si Preliminariulu de spese se potu vedea la oficiulu parochialu subscrisu.

4. Comitétulu parochialu i-si sustiene si dupa licitare dreptulu de a contracta cu acela dintre licitanti, in care va avea mai multa incredere spre indeplinirea prompta a intreprinderii.

5 Contractulu legând va fi deobligatoriu pentru Comun'a bisericésca numai dupa aprobarea aceluia din partea Consistoriului Diecesanu.

Din siedinti'a Comitétului parochialu tienuta la 26 Iuliu v. a. c.

Terentiu Todoreanu, m. p.

presiedintele comitetului
parochiala.

—□—

Pentru zidirea unui nou edificiu de scóla gr. or. romana confesionala in comun'a **Ictar**, comitatul Timisiului, cercul Recasiului, amesurat planulu aprobat de Venerabilulu Consistoriu eparchial din Arad sub 10 Martie, 1892 Nr. 1091 se eserie licitatiune minuenda pe diu'a de **Joi la 6 18 August, a. c. la 3 óre dupa amédi** in localitatea scólei din loc.

Pretiulu de eschiamare este 2462 fl. 80 cr. v. a.

Concurrentii au se depuna nainte de inceperea licitatiunei vadiulu de 10% in numerariu, séu in papire de valóre.

A reflectá pot numai acei architecti séu maestrii zidari de profesiune, provediuti cu atestat despre calificatiunea lor cá atari, cari n'au stat si nici stau de presente in proese pentru asemenea intreprinderi.

Resultatul licitatiunei este obligatoriu pentru intreprindiatoriu indata dupa subscrierea protocolulu de licitatiune; éra pentru comun'a bisericésca numai dupa aprobarea aceluia, din partea Venerabilulu Consistoriu, cand apoi se va incheiá si contractulu.

Planulu si preliminariulu de spese, precum si conditiunile se pot vedé la oficiulu parochial din Ictar.

Ictar, 8. Aug. 1892.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: GEORGIU CRECIUNESCU m. p. protopresbiteru.

—□—

Pentru edificarea unei scóle in **Belincz**, comitatulu Timisiu, cerculu Rékás, conform planulu si preliminariulu aprobatu de Ven. Consistoriu aradan ddtulu 11. Iuliu a. c. Nr. 2827 se eserie licitatiune minuenda pe diu'a de **29 Iulie st. vechiu a. c. la 11 óre antemeridiane** in sal'a scólei din loc.

Pretiulu de esclamatiune este 1556 fl.

Reflectantii vor depune inainte de licitatiune vadiulu de 10% in bani gat'a séu in hartii de valóre.

Pot licitá numai maestrii de profesiune, cari 'si vor dovedi calificatiunea lor ca atari si cari n'au stat, nici stau in procese pentru asemenea intreprinderi.

Resultatulu licitatiunei pentru intreprindiatoriu e obligatoriu indata dupa subscrierea protocolulu de licitatiune: éra pentru comun'a bisericésca numai dupa aprobarea lui prin Venerabilulu Consistoriu când se va incheia si Contractulu.

Planulu, preliminariulu de spese si celelalte conditiuni se pot vedé la oficiulu par. gr. rom. din locu.

Belincz, 17/29. Iulie 1892.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: G. CRECIUNESCU, m. p. protopresbiteru.

—□—